

صیانت از منابع آب و چشم انداز توسعه پایدار

تغییر اقلیم طی یکی دو دهه اخیر تغییرات زیادی در مناطق مختلف جهان داشته است این پدیده در ایران به شکل خشکسالی نمود داشته است. برای مواجهه با این پدیده علاوه بر شکل گیری ادبیات مرتبط، اقداماتی همچون اجرای الگوی کشت و مهار آبهای مرزی در دستور کار متولیان امر قرار گرفته است.

به گزارش خبرنگار ایرنا تغییر اقلیم شرایط پیچیده‌ای را برای انسان در مناطق مختلف کره زمین ایجاد کرده است. این پدیده در ایران طی یکی دو دهه اخیر به شکل خشکسالی‌های گسترده و شدید و بی‌نظمی در جریان بارش‌ها خود را نشان داده است. از همین رو کارشناسان بر لزوم برنامه‌ریزی و مواجهه درست با این پدیده تاکید می‌کنند. در این راستا تغییر در ادبیات و گفتمان توسعه و شکل گیری مفاهیمی همچون سازگاری با خشکسالی چند سالی است که وارد ادبیات تخصصی حوزه‌های کشاورزی و آب شده است.

یکی دیگر از تغییرات در ادبیات و گفتمان حوزه های کشاورزی و آب، مدیریت بهینه مصرف آب بویژه در بخش کشاورزی است که مورد تاکید کارشناسان و دستگاه‌های مسئول است. در این زمینه در سالهای اخیر طرح الگوی کشت با هدف استفاده بهینه منابع آب در دستور کار وزارت جهاد کشاورزی و وزارت نیرو به عنوان متولی تامین و توزیع آب قرار گرفته است.

در همین زمینه علیرضا الماسوندی معاون تلفیق و امور تنظیم‌گری شرکت مادر تخصصی منابع آب ایران در گفت و گو با ایرنا با اشاره به کاهش چشمگیر سطح بارندگی‌ها در کشور نسبت به بلند مدت، ارتقای بهره وری آب در بخش کشاورزی را از رویکردهای اصلی وزارت نیرو عنوان کرد.

۳۲۰ شهر ایران دچار تنش آبی هستند

وی افزود: کاهش سطح بارندگی و همچنین بارش‌های خارج از فصل طبیعی شرایط متناقض و پیچیده ای از نظر تامین منابع آب ایجاد کرده است که در حال حاضر ۳۲۰ شهر و استان در سطح کشور گرفتار تنش آبی هستند.

معاون شرکت منابع آب ایران با بیان الگوی کشت باید بر اساس اقتصاد کشاورزی تدوین شود، افزود: تجربه نشان داده ارائه الگو کشت دستوری در مدیریت مصرف بهینه آب تاثیر گذار نیست و باید این الگو براساس اقتصاد کشاورزی بین کشاورزان و بهره برداران ترویج یابد.

الماسوندی با تاکید بر لزوم مدیریت منابع آب سطحی و زیرزمینی و افزایش تابآوری کشاورزان در مقابل کم آبی گفت: کشت محصولات کم آب بر، مصرف بهینه آب و توسعه آبیاری مدرن از جمله راهکارهایی است که می‌توان این الگوها را در بین کشاورزان رواج داد.

مهار آبهای مرزی اولویت وزارت نیرو است

یکی از مهمترین مسائلی که کشورها با آن مواجه هستند و برای آن برنامه ریزی می‌کنند مهار آبهای مرزی است. موضوعی که در سالهای اخیر برخی کشورها تحت عنوان دیپلماسی آب از آن به عنوان ابزاری در تعاملات خود بویژه با کشورهای همسایه مد نظر قرار می‌دهند.

هرچند آب و رودخانه ها از عوامل اصلی شکل گیری تمدنهای بشری بوده و اصولا تغییرات جمعیتی هم به میزان زیادی ناشی از وجود منابع آب بوده است با این حال و در این راستا یکی از پیامدهای تغییر اقلیم و خشکسالی در دهه‌های اخیر نحوه استفاده از منابع آب مشترک و رودخانه‌هایی است که از کشورهای مختلف عبور می‌کنند و به نظر می‌رسد با توجه به اینکه این مسئله مبتلا به کشورها و ملتهای زیادی بویژه در مناطق خشک است باید قوانینی برای بهره‌مندی همه کشورها و ملتهای واقع در حوضه‌های آبریز رودخانه‌ها تدوین شود.

در این زمینه معاون تلفیق و امور تنظیم‌گری شرکت مادر تخصصی منابع آب ایران گفت: امسال در راستای استفاده بهینه از منابع آبی، هفت هزار هکتار شبکه آبیاری و زهکشی در مناطق مختلف کشور مورد بهره‌برداری قرار گرفته که منجر به جلوگیری از خروج منابع ارزشمند و مهار آبهای مرزی در کشور شده است.

الماسوندی در این خصوص به ایرنا گفت: مهار آبهای مرزی جزو برنامه ویژه وزارت نیرو برای جلوگیری از خروج منابع ارزشمند آب از کشور است که برای اجرای آن اعتبارات لازم اختصاص داده شده است.

مهار آبهای مرزی در اردبیل / ۳۰ میلیون متر مکعب سیلاب در اردبیل مهار شد

استان مرزی اردبیل با وجود قرار گرفتن در شمال کشور شرایط مطلوبی از نظر منابع آب ندارد به طوری که یکی از چالشهای اصلی مدیریت ارشد آن تامین آب پایدار برای این استان است که اقتصاد آن عمدتاً مبتنی بر کشاورزی است. در این راستا طرح جامع آب استان تدوین شده است که با اجرایی شدن آن آب پایدار برای ۵۰ سال آینده استان تامین خواهد شد.

در این زمینه طی سالهای اخیر احداث سدهای متعددی در دستور کار قرار گرفته است که در حال حاضر سه طرح شاخص سدسازی استان به مرحله بهره‌برداری رسیده است. سد عنبران در نمین سد گیوی و سد عمارت سه پروژه شاخص استان اردبیل است که در دولت سیزدهم تحرک قابل ملاحظه‌ای داشته است.

به گفته سید کمال الدین میرجعفریان معاون امور هماهنگی عمرانی استاندار اردبیل با بهره‌برداری از پروژه‌های سدسازی در سیلابهای امسال در منطقه برای نخستین بار بیش از ۳۰ میلیون متر مکعب آب ذخیره‌سازی شد.

الماسوندی با بیان اینکه استان اردبیل در سدسازی جزو استانهای پیشرو است، با اشاره به روند احداث سد عنبران گفت: این سد تا سال ۱۴۰۰ تنها ۴۰ درصد پیشرفت داشت که با روی کار آمدن دولت سیزدهم طی یکسال با پیشرفت ۱۰۰ درصدی در بدنه سد به مرحله پیش‌آبگیری رسید.

در همین زمینه تورج مهدی‌زاده پژوهشگر آب و مدیر پیشین رودخانه‌ها و سواحل شرکت آب منطقه‌ای اردبیل در گفت‌وگو با ایرنا با تأکید بر لزوم مهار آبهای مرزی در استان اردبیل گفت: در استان اردبیل ۲ حوضه مستقل از هم ارس و بالهارود وجود دارد که باید برای مهار و مدیریت آبهای این حوضه تلاش شود.

وی گفت: احداث ۶ یا هفت سد در حوزه ارس و سه سد هم در حوزه بالهارود در دست مطالعه است. البته بدلیل استراتژی‌های کلان کشور سدسازی با دقت در استان پیش‌مرود تا محیط زیست آسیب نبیند.

این کارشناس شرکت آب منطقه‌ای اردبیل خاطرنشان کرد: اگر در کلان

کشور به این نتیجه برسند که سدسازی آثار منفی ندارد حتما به ما اجازه می‌دهند که در حوزه بالهارود سدهای سینه سر، کلاسر و توسانلو را اجرا و به بهره‌برداری برسانیم.

مهدی زاده افزود: علاوه بر این در حوضه ارس سدهای ایوریق، نوشه رود، کوهساره، نیارق و ننه‌کران مراحل مطالعاتی خود را طی می‌کند اگر مطالعات آنها تمام شود و مجوز زیست محیطی و پدافند غیرعامل صادر شود و در جداول برنامه و بودجه برای اخذ اعتبارات بیاید وارد مرحله تخصیص اعتبارات خواهد شد.